

Средно училище „Райчо Каролев“-Габрово

УТВЪРЖДАВАМ:

ДИРЕКТОР:

/Дарина Арсова/

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ
НА РАННОТО НАПУСКАНЕ
НА УЧИЛИЩЕ

Настоящата програма е приета с Решение № 11 от заседание на Педагогическия съвет с Протокол №.11 от 12.09.2023г.

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е в съответствие с целите, запегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие. Същата се позовава на водещи стратегически документи за превенция на ранното напускане на образователната система.

В Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 — 2020), преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социалноикономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква широкообхватни мерки, насочени към осигуряване на: успешен преход между различните степени на образование, гъвкави и успешни възможности за преждевременно напусналите да продължат обучението си в системата на училищното образование с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на обучение.

Въведен е единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне усилията на училището за справяне с това явление.

Анализ на състоянието

Училището отчита следните **рискове** при евентуално преждевременно напускане на училище:

- социално изключване,
- застрашава сигурност и стабилност на обществото
- влошаване на качеството на живот
- негативно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства

При изготвянето на програмата са отчетени:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;

3. Координираните мерки на всички нива;
4. Проследяване на напредъка на ниво училище.

Програмата конкретизира стратегическите и нормативните документи в три основни направления:

1. Превенция на преждевременното напускане на училище в СУ „Райчо Каролев“ чрез:

1.1 Анализ на причините, които биха довели до евентуално необхващане, отпадане от училище и напускане

1.2 Дейности за привличане и задържане на учениците в училище

1.3 Мерки за повишаване качеството на образованието

2. Интервенция срещу наличие на преждевременното напускане на училище чрез:

2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите.

2.2. Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество.

2.3. Кариерно ориентиране и консултиране.

3. Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище

3.1. Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система

3.2. Реинтегриране и допълнително адаптиране на преждеременно напусналите училище към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение: самостоятелна и др.

3.3. Популяризиране на възможностите за учене в клубове, библиотеки, читалища, младежки информационно-консултантски центрове

3.4. Създаване на възможности за самостоятелно учене с цел признаване на резултати.

3.5. кариерното ориентиране и консултиране за информиран избор

Програмата отчита следните **причини**, които биха довели до отпадане на ученици:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Социално-икономически
2. Образователни
3. Етнокултурни

4. Психологически
5. Институционални
6. Причини, свързани със здравния статус;
1. Социално-икономически причини:
 - 1.1. Затрудненията при усвояване на учебния материал;
 - 1.2. Слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава училище;
 - 1.3. Ниските доходи — невъзможност за покриване на разходите;
 - 1.4. Задължение да гледа по-малкия си брат/сестра.
 - 1.5. Използване на детето, непосещаващо училище като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.).
2. Образователни причини:
 - 2.1. Наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.
 - 2.2. Възможност за обучение в професионална паралелка
3. Етнокултурни причини:
 - 3.1. По - ранното стъпване в брак.
 - 3.2. По - ниска ценност на образованието;
4. Психологически причини:
 - 4.1. Чувство за неуспех.
 - 4.2. Отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си.
 - 4.3. Самовъзприемане: „ нямах късмет ", усещане за ограничен контрол върху събитията.
5. Институционални причини:
 - 5.1. Недостатъчно координирани действия между различните институции и служби
 - 5.2. Нерезултатно функциониране на политиките за обхващане задържане и реинтегриране на учениците
6. Причини, свързани със здравния статус:
 - 6.1. Интегриране на учениците със СОП и от други уязвими групи
 - 6.2. Адаптиране на материалната база, образователната сред, човешките финансови ресурси към изискванията за прилагане на приобщаващото образование.

СУ „Райчо Каролев“ е училище, в което няма отпаднали ученици. Анализът на превантивните дейности, които съпътстват целогодишната работа на образователната общност показва, че това се дължи най-вече на последователната политика на образователната институция в посока реализиране на дейности, залегнали в Стратегията ѝ

за развитие, подчинени на принципите за:

- всеобхватност на дейностите - осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес

- обратна връзка с институции, родители, педагогически съветник, класни ръководители, ученици и учители,

- приемственост - чрез съхраняване на традициите и недопускане да се забрави доброто старо, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на образователната институция:

- идентифициране на рисковите фактори - доклад анализи на педагогически съветник и класни ръководители.

Политиките и мерките, които СУ „Райчо Каролев“ предприема за превенция на причините за отпадане са подчинени на спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете. Същите могат да се дефинират като произтичащи от:

Семейни и социални причини:

1. Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите ученици от града, поради различие в социалния статус

Мерки: Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминапи в чужбина.

2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и гърсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки:Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на изоставените деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“, при необходимост и прояви на противообществени прояви на тези деца — Детска педагогическа стая.

3. Липса на грижи от страна на изоставени деца за по-малките братя и сестри, както и за болни членове на семейството;

Мерки: Оказване на социална помощ — чрез дарения, грижи за изхранването на тези деца от фирмата — доставчик на закуски и обяд, както и получаване на социални стипендии;

4. Недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на

контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване на изученото през деня, както и подготовката на детето за следващия ден — домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи;

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневната форма на организация в училище; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители с ръководство, класни ръководители, педагогически съветник и мотивиране и приобщаване към училищната общност.

5. Чести конфликти между агресивни родители — побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: В тези случаи училището се превръща в единствено защитено място за детето и класният ръководител поема грижите за детето в образователната институция.

6. Други по-важни мерки и дейности, залегнали в комплексния план за достигане на стратегическите цели, свързани с превенцията от отпадане са:

Координиране действията на класните ръководители с тези на педагогическия съветник и училищното ръководство;

Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;

Реализиране на конкретни дейности за постигане целите на училищната програма;

1. Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.

2. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.

3. Създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;

4. Насочване на детето и ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;

5. Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество);

6. Участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището;

Други дейности, определени с правилника за дейността на институцията.

1. Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на училище

2. Поставяне на ученика в активна позиция по отношения на

усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподавания материал;

3.Превръщането на училището в приятно и желано място за учениците чрез използване на иновативни методи и форми за предаване, преподаване и научаване на учебни знания и осигуряване на подходяща интерактивна среда в нови модели на класни стаи и места за извънучебни занимания;

4. Извършване на ефективна диференцирана работа с учениците с намалена успеваемост;

5. Изработване на индивидуален тематичен план и календарен график за преодоляване на изоставането;

6. Подготовка на учениците за продължаване на образованието - професионалното ориентиране на учениците, завършващи основно образование, съобразно техните интереси и възможности.

7. Привеждане дисциплината на учениците в съответствие с новите обществени реалности.

8.Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес. Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация у учениците чрез целенасочена образователно - възпитателна работа, свързана с училищни и извънучилищни мероприятия и дейности;

Извънкласни дейности за превенция на поведението при деца с риск от отпадане;

1. Провеждане на дискусии с ученици по предложените от тях теми, засягащи актуален проблем;

2. Възлагане на отговорни индивидуални задачи на учениците, за да се почувстват значими в собствените си очи и в очите на околните, за да се мотивират и успяват;

3. Приобщаването им към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия.

4.Утвърждаване на превантивна възпитателна работа в училище с акцент всеки свободен учител да отговаря за отстранените от час ученици.

5.Здравно образование и възпитание - лекции, беседи, семинари свързани с обучението на учениците по:

5.1.Наркомания, алкохол, тютюнопушене.

5.2.Сексуално образование и предпазване от СПИН.

5.3.Продължаване на превантивната възпитателна работа на класните ръководители като дейностите се интегрират с цел оказване на помощ с общинския професионално-консултативен кабинет, с Комисията за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни

/КБППМН/;

6. Поставянето на приоритет в работата на класните ръководители формирането на личностни умения у учениците за адекватно социално поведение в съвременните динамични обществено-икономически условия.

Извънкласни и извънучилищни дейности;

1. Създаване съвместно с класния ръководител условия за личностна изява на всеки ученик.

2. Организиране на творчески и спортни дейности с общ интерес;
- тясно сътрудничество между училището и семейството при превантивната работа с деца, застрашени от негативни влияния (хазарт; секти, наркомания, употреба на алкохол и тютюнопушене.

3. Спазване на Координационния механизъм за деца в риск.

4. Включване на местните власти и социалните партньори като равноправни участници в такъв координационен механизъм; -

5. Формиране на екипи за разработване на дейностите по превенция от отпадане и залагането им в комплексната планираща и отчетна документация

6. Провеждат се и редица други дейности, довели в годините до утвърждаването на училището като институция, работеща с грижа за личностното изграждане и реализацията на всеки ученик.

Настоящата програма е съобразена с изискванията на:

Препоръка на Съвета на ЕС от 28 юни 2011, засягаща политиките за намаляване на преждевременното напускане на училище, както и със стратегическата рамка на ЕС за сътрудничество в областта на образованието и обучението

Стратегия за намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система (2013 — 2020)

План за 2016- 2017 г. за изпълнение на стратегията за намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система (2013- 2020)

Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 — 2020)

План за действие по изпълнение на националната

Стратегия за образователната интеграция на ученическите малцинства (2015 — 2020)

Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 — 2020)

Национална стратегия за учене през целия живот 'за периода 2014 — 2020 година

Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество /2010 — 2020 г./

Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите /2012 — 2020 г./;

Целите и задачите на „десетилетие на ромското включване /2005 — 2015 г./;

Конвенцията за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;

Закон за предучилищното и училищно образование; Приобщаващо образование;

Закон за младежта,

Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване до 2020 г.

Областни и общински стратегически мерки за превенция от отпадане.

Екип по обхват на учениците с членове:

Светослав Яков

Ралица Грудова

Елисавета Даскалова

Тодора Белчева

Светлана Минчева

Свилена Каменова

Йоана Гълъбова

Димитър Серафимов